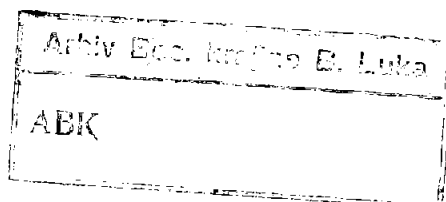

Rade BAŠIĆ:

PARTIZANSKA ČETA U RAKELIĆIMA

Januar 1942. zapamtio sam po surovoj zimi, dubokom snijegu koji nam je korak sapinjao i velikom broju akcija kozarskih partizana. Sve do polovine januara naša četa /1. četa II bataljona/ logorovala je u bajtama na Mednjaku. Tada smo naše bajte prepustili omladinskom kursu za vojno-političku obuku mladića, koji nisu služili vojsku, a mi smo se razmjestili u selima sjevero-istočno od Prijedora. Štab čete smjestio se u kuću Stojana Balte, moga poznanika iz ustaničkih dana. U prvoj četi vršio sam dužnost zamjenika komesara. Od svih akcija tog vremena, osobito se sjećam neuspjelog napada na Kozarac. Mislim da je napad uslijedio 25. januara. U napadu je učestvovala samo naša četa. Akciju smo dosta brižljivo pripremili. Mladjo Grao-
nić, lješljanski rudar dobio je zajedno sa grupom boraca poseban zadatak. Trebalo je da se neopaženo privuče žandarmerijskoj kasarni i kroz prozor ubaci eksploziv, što bi bilo odlučujuće u likvidaciji najjače otporne tačke u Kozarcu. Još jedan detalj iz pripremanja akcije vrijedan je pažnje. Rade Kondić, komandir čete, sjetio se i predložio kako maskirati četu. Noć, predviđena za napad bila je sniježna i puna mjesečine, a kako smo mi nosili crna odijela, bili bismo uočljivi kao usred dana. Zato je Kondić na sastanku komande čete predložio da se preko odbornika pokuša dobrovoljno prikupiti što više bijelih plahta, koje bi se upotrijebile za šivenje pelerina za borce. Naravno, ideja je prihvaćena. Prikupljeno je dovoljno plahta i vrijedne ruke djevojaka sašile su dovoljno pelerina. U ovim bijelim ogrtačima ličili smo na priviđenja. Kad smo se svrstali u kolonu i krenuli

prema Kozarcu, primjetih na ledjima Raćana Simatovića ugljenom napisanu parolu: "Ne pucaj u pelerinu!"

Dobro raspoloženi i uvjereni u uspjeh, krenuli smo na zadatak. Međutim, u odsutnom trenutku sreća nam je okrenula ledja. Neopaženo smo upali u Kozarac, ali je Mladjo Graonić na samim prilazima kasarni primjećen od neprijatelja i nije uspio da ubaci eksploziv u kasarnu. Žandarmi su odmah odgovorili vatrom pa je na početku borbe pred kasarnom poginuo zamjenik komandira, Kojo Medić, a teško su ranjeni: Mladjo Graonić, Ilija Šurlan i Miloš Vujčić. Teškom mukom iznijeli smo Koju i ranjene drugove sa vatrenog položaja, zatim smo ponovili napad na kasarnu, ali bez uspjeha. Pred zoru smo odstupili. Bili smo potišteni, ljuti, nezadovoljni. Sahranili smo Koju Medića, crnoputog mladića, metaliskog radnika, komunistu, neustrašivog borca. Govorio sam na njegovom grobu. Njegovom pogibijom bio sam dvostruko pogodjen i ozalošćen. Izgubio sam bliskog druga, sa kojim je upravo tih dana trebalo da krenem na područje Miljakovci - Rakelići i da tamo stvorimo novu četuv. Već je postojalo takvo naređenje štaba odreda.

Nakon nekoliko dana, stiglo je novo naređenje, kojim se Mile Vučenović postavlja za komandira, a ja za komesara Miljakovačke čete. Mile i ja smo se dobro poznavali. Cijenio sam njegovu hrabrost i stalozenost. Brzo smo se sporazumjeli i, kako se uskoro pokazalo, izvrsno slagali. A kako je nastala Miljakovačka četa, to je priča za sebe. To je jedan od primjera, jedna od priča o brzom narastanju snaga pokreta u ovom kraju, i stalnom nicanju novih oružanih jedinica.

Prva četa dala je jezgro od 40 boraca za stvaranje nove jedinice. Rađe Kondić, komandir, i Mile Rajlić, komesar

prve čete ispoljili su širinu i dopustili da bismo borce koje ćemo povesti na novo područje. Tako smo januara 1942., poslije večere u kući Stojana Balte, krenuli na novi zadatak. Duga zimska noć skrivala je naš pokret i naše namjere. Rade Kondić, sa vodom prve čete, pošao je da nam pomogne u izvršavanju akcija. Izvršili smo pokret, oprezno prešli cestu Prijedor - Kozarac, prugu Prijedor-Banja Luka, rijeku Gomjenicu, likvidirali stražu i uništili arhivu ustaške opštine Čela i poslije ponoći stigli u miljackovačku školu. Tu su nas dočekali odbornici Vasilije i Lazar Šiljegović i Dragutin Topić, i nešto omladine. Kratak pre- dah i topao čaj okrijepili su nas od zamornog marša, ali na od- mor se nije smjelo misliti. Koristeći iznenadjenje trebalo je iz- vesti zadatak do kraja. Zato su komandiri Rade i Mile rasporedi- li borce u tri udarne grupe, a svaka grupa je krenula na svoj zadatak. Do osam sati ujutru, naše grupe likvidirale su neprija- teljske posade na željezničkim stanicama Baltine Bare i Pejići, kao i posadu kod rudnika Rasavci. Iznenadjen i uznemiren, nepri- jatelj je artiljerijom iz Prijedora tukao miljackovačku školu. Prebacili smo se u Rakeliće i zalogorovali u seoskoj školi. Za- plijenili smo u prvim akcijama oko 40 karabina. U Rakelićima nas je dočekao narod s darovima. Mladići iz Miljackovaca, Gaćana, Pejića i Rakelića tražili su da stupe u redove partizana. Podi- jelili smo zaplijenjene puške novim borcima koji su svečano po- ložili zakletvu. Komandir, Mile Vučenović, postrojio je četvu i komandovao: "Mirno i pozdrav komandiru i borcima prve čete za sadejstvo u noćasnjim akcijama".

Tako smo sa četrdeset boraca krenuli iz Kozare na ovo područje i sutradan stvorili četvu od osamdeset boraca.

